

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

ПРОГРАМА
кваліфікаційного іспиту
за спеціальністю 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність	014 Середня освіта
предметна спеціальність	014.12 Образотворче мистецтво
освітньо-професійна програма	Образотворче мистецтво
освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр

Програма кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 014 Середня освіта
(Образотворче мистецтво)

Програму кваліфікаційного іспиту розглянуто і схвалено на засіданні циклової
комісії образотворчого мистецтва і дизайну

Протокол від 04.03.2026 № 3

Голова циклової комісії Олена КАЗІМІРЕНКО

Програму кваліфікаційного іспиту затверджено Педагогічною радою Фахового
коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса
Грінченка

Протокол від 20 березня 2026 р № 3

Голова педагогічної ради Зоя ГЕЙХМАН

Пояснювальна записка

Програма кваліфікаційного іспиту є нормативним документом Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, яку розроблено викладачами циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про організацію роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», вимог державних стандартів освіти, стандартів фахової передвищої освіти, Статуту та Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, відповідно до навчального плану спеціальності 014 Середня освіта освітньо-професійної програми Середня освіта (Образотворче мистецтво) освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр.

Атестація здобувачок/здобувачів за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра здійснюється Екзаменаційною комісією після завершення теоретичної та практичної частини навчання і спрямована на перевірку досягнень результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою.

I. Перелік результатів навчання

По завершенню навчання здобувачка/здобувач презентує наступні результати навчання:

РН1 Здійснювати професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово.

РН2 Застосовувати ефективні моделі міжособистісної комунікації як в професійній діяльності, так і поза її межами.

РН3 Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

РН4 Враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності.

РН5 Забезпечувати досягнення результатів навчання, визначених Державними стандартами освіти та типовими освітніми програмами.

РН6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН7 Організувати освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання.

PH8 Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.

PH9 Використовувати ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями.

PH10 Планувати освітній процес залежно від мети, індивідуальних особливостей учнів, специфіки діяльності закладу освіти.

PH11 Застосовувати інновації у професійній діяльності.

PH12 Оцінювати власну педагогічну діяльність відповідно до визначених критеріїв.

PH13 Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.

PH14 Формувати в учнів здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для вирішення навчальних завдань.

PH15 Застосовувати основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства.

PH16 Формувати естетичний смак, художні навички учнів середньої школи та початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.

PH17 Організовувати роботу художніх колективів, виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи, бути наполегливим у досягненні поставленої мети і нести відповідальність за якість виконуваної роботи.

PH18 Застосовувати комплексний художній підхід у створенні цілісного образу художнього твору засобами живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва.

PH19 Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

PH20 Усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури.

II. Методика та форма проведення кваліфікаційного іспиту

Здобувачок/здобувачів освітньо-професійної програми Середня освіта (Образотворче мистецтво) складають кваліфікаційний іспит.

Форма проведення: письмова.

Завдання кваліфікаційного іспиту: тестові завдання, запитання з короткими та розгорнутими відкритими відповідями і завдання з фахових методик.

Усі завдання складено з урахуванням загальних, спеціальних та предметних компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою 014.12.01 Образотворче мистецтво.

Екзамен проводиться на базі Електронного навчального курсу.

III. Критерії оцінювання кваліфікаційного іспиту

Оцінювання результатів складання кваліфікаційного іспиту здійснюється за 100-бальною шкалою та відповідною рейтинговою оцінкою.

Кожен білет сформовано з завдань різного типу:

- 24 тестових завдання різного типу – кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал;
- 3 завдання відкритого типу з короткою відповіддю – кожна правильна відповідь оцінюється в 5 балів (таблиця 2);
- 1 завдання відкритого типу з розгорнутою відповіддю – оцінюється в 11 балів (таблиця 3);
- розробка плану-конспекту уроку – 25 балів (таблиця 1);
- розробка ілюстративного матеріалу до уроку – 25 балів (таблиця 1).

Критерії оцінювання практичної роботи

Таблиця 1

№ п/п	Значення оцінки	Кількість балів
1.	План-конспект уроку розроблено з урахуванням всіх вимог дидактики, доцільно підібрані методи та прийоми навчання. Тема уроку розкрита повністю, зрозуміло пояснена методика виконання практичного завдання уроку, вдало розміщене зображення на площині паперу, відповідно до законів композиції, виразно проілюстровані всі етапи виконання завдання. Здобувачка/здобувач вільно володіє техніками образотворчого мистецтва	25-20 балів
2	Здобувачка/здобувач виявляє системні знання з методики навчання образотворчому мистецтву, виконує роботу з дотриманням встановлених вимог, проте робота містить незначні недоліки: недостатньо чітко проілюстровані певні етапи виконання завдання. Здобувачка/здобувач володіє техніками образотворчого мистецтва на достатньому рівні	19-14 балів
3.	Робота в цілому відповідає всім вимогам, має незначні недоліки. Здобувачка/здобувач виявляє володіння методикою навчання образотворчому мистецтву на середньому рівні, вміє визначити основні етапи виконання роботи. Кольорове, тональне рішення та технічне виконання на середньому рівні	13-10 балів

4.	Робота частково відповідає всім вимогам. Здобувачка/здобувач володіє методикою навчання образотворчому мистецтву на середньому рівні. Робота виконана з композиційними помилками, має похибки в розміщенні зображення на площині аркуша. Кольорове та тональне рішення роботи на середньому рівні, гармонія слабо виявлена. Технічне виконання на недостатньому рівні	9–7 балів
5.	План-конспект уроку відповідає мінімальній кількості вимог, має наявні суттєві помилки. Виявлена неспроможність виконати визначений обсяг роботи. У малюнку відсутнє володіння методикою навчання образотворчому мистецтву, вміння визначити основні етапи виконання роботи. Відсутнє гармонійне, кольорове, тональне рішення завдання. Виявлено низький рівень володіння визначеною технікою	6-1 балів

Критерії оцінювання запитання з короткою відповіддю відкритого типу

Таблиця 2

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
5	Здобувачка/здобувач демонструє глибоке розуміння теми. Відповідь вичерпна, аргументована з застосуванням професійної термінології. Можливі поодинокі незначні стилістичні помилки, що не впливають на зміст відповіді в цілому
4	Відповідь правильна по суті, але бракує глибини обґрунтування або прикладів. Є кілька несуттєвих помилок, які не спотворюють загальний зміст відповіді
3	Здобувачка/здобувач володіє основним матеріалом, але відповідь неповна. Викладення думок непослідовне. Наявні суттєві неточності в аргументації відповіді
2	Відповідь поверхнева, фрагментарна. Студент оперує лише окремими елементами знань. Наявні грубі помилки в термінах або логіці змісту відповіді на запитання
1	Здобувачка/здобувач має лише загальне уявлення про об'єкт завдання. Оперує уривками фактів без їх логічного зв'язку. Рівень розуміння – формальне відтворення назв. Відповідь не стосується теми завдання або повністю помилкова

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
11	Відповідь повна та вичерпна. Здобувачка/здобувач не лише дає точне визначення поняття, передбаченого питанням, а й вільно взаємопов'язує його з практикою. Наведено влучні приклади. Виклад матеріалу логічний, термінологія бездоганна
10	Відповідь вичерпна та аргументована. Здобувачка/здобувач розуміє сутність поняття, але у прикладах чи обґрунтуваннях бракує лаконічності або творчого підходу. Жодної фактичної помилки відповідь не містить
9	Здобувачка/здобувач повністю розкриває зміст поняття та його роль. Проте опис прикладів дещо узагальнений чи їх кількість недостатня. Відповідь містить кілька несуттєвих неточностей, які не змінюють загальний зміст відповіді
8	Сутність поняття розкрито правильно, відповідь логічна, але поняття розкрито не в повній мірі. Є кілька неточностей у формулюваннях, які не змінюють суті відповіді
7	Відповідь правильна, але занадто лаконічна. Здобувачка/здобувач відтворює знання, але слабо обґрунтовує його значення, не розкриває причинно-наслідкові зв'язки питання
6	Відповідь неповна. Здобувачка/здобувач демонструє розуміння теми, але опис функцій чи ознак неповний. Приклади (митців, методів) наведені з помилками або є надто спрощеними
5	Відповідь фрагментарна. Не розкрито питання на достатньому рівні. У відповіді наявні плутанина в термінах, недоліки та помилки
4	Незадовільний рівень відповіді, що виявляється у формальному запам'ятанні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати такі знання при вирішенні завдань
3	Відповідь має репродуктивний характер: здобувачка/здобувач впізнає терміни, але дає їм побутове, а не наукове пояснення. Відсутнє розуміння взаємозв'язку між поняттям та його практичним значенням
2	Незадовільний рівень відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невміння їх застосувати або виконання завдання/відповідь розпочато чи взагалі відсутнє
1	Відповідь вкрай обмежена. Неправильне трактування базових понять. Спроба відповіді є, але вона не містить жодної правильної професійної тези. Відповідь містить велику кількість стилістичних та логічних помилок

Таблиця 4

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – високий рівень знань (умінь), з можливими незначними недоліками (помилками)
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь), без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань / змістовна робота, з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) / виконання достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь) / виконання для подальшого навчання або професійної діяльності
F	0-59 балів	Незадовільно – низький рівень знань, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності

IV. Зміст програми кваліфікаційного іспиту за тематичними розділами

1. Мистецтво. Види мистецтв. Зародження мистецтва первісної доби
2. Мистецтво Стародавнього Світу
3. Мистецтво Середньовіччя
4. Мистецтво Європейського Відродження. Періодизація
5. Бароко і класицизм в образотворчому мистецтві європейських країн
6. Образотворче мистецтво Європи та Америки кінець XIX – XX ст.
7. Авангардне мистецтво України XX ст. - XXI ст.
8. Соціально-естетична сутність образотворчого мистецтва
9. Загальні поняття методики викладання образотворчого мистецтва
10. Методика навчання образотворчій грамоті учнів загальноосвітньої школи
11. Загальні поняття методики викладання образотворчого мистецтва
12. Організація навчально-виховного процесу школярів засобами образотворчого мистецтва
13. Мистецтво та його місія
14. Інтегровані змістові лінії та їх реалізація на практиці
15. Методика викладання інтегрованого курсу «Мистецтво»
16. Робота з обдарованими дітьми
17. Цифрові технології в мистецькій освіті
18. Цифрове мистецтво та творчі інструменти
19. Цифрові технології та ШІ в мистецькій освіті
20. Основні поняття кольору

21. Властивості кольору
22. Колірна гармонія
23. Поняття про композицію, закони та правила
24. Засоби та прийоми композиції
25. Методи роботи над композицією картини від задуму до втілення

Завдання практичної роботи

Практичне завдання передбачає демонстрацію поетапного виконання роботи відповідно до теми уроку в одній із художніх технік, що ілюструє послідовність виконання малюнка згідно з методикою навчання образотворчому мистецтву.

Результатом роботи має стати план-конспект уроку та ілюстрація, які демонструють всі етапи виконання завдання уроку від ескізу до завершеної роботи в одній із технік образотворчого мистецтва, виявляє вміння здобувачки/здобувача використовувати наочний метод навчання учнів середньої школи для найкращого вирішення поставленого завдання.

V. Рекомендована література

1. Масол Л. М., Просіна О. В. Мистецтво: Підручник для 5 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2022
2. Гайдамака О. В. Мистецтво: підруч. інтегр. курсу для 5-го кл. закл. заг. серед. освіти / Олена Гайдамака, Наталія Лемешева. Київ: Генеза, 2022. 186 с.
3. Масол Л. М., Просіна О. В. Мистецтво: Підручник для 6 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2022
4. Гайдамака О. В. Мистецтво: підруч. інтегр. курсу для 6-го кл. закл. заг. серед. освіти / Олена Гайдамака, Наталія Лемешева. Київ: Генеза, 2023. 144 с.
5. Масол Л. М., Просіна О. В. Мистецтво: Підручник для 7 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2022
6. Гайдамака О. В. Мистецтво: підруч. інтегр. курсу для 6-го кл. закл. заг. серед. освіти / Олена Гайдамака, Наталія Лемешева. Київ: Генеза, 2024. 144 с.
7. Пічкур М. О. Теорія і практика композиції. Київ: Ліра-К, 2022. 238 с.
8. Грег Рутковські, Девід Ель Куртс, Натан Фоукс, Джошуа Клер, Дом Лей Композиція і нарратив. Київ: ArtHuss, 2025/ 288 с. Серія «Від майстрів мистецтва»
9. Годж С. Коротка історія мистецтва. Львів: ВСЛ, 2021. 224 с.
10. Зайцева В. І. Практика композиції: навчальний посібник. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. 116 с.

11. Пічкур М. О. Теорія і практика композиції: навч. посібн. МОН України, Уманський держ. Пед. ун-т імені Павла Тичини. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 248 с.
12. Синєпулова Н. Композиція: Тотальний контроль. Київ: ArtHuss, 2019/ 240 с.
13. Братко М. В., Козир М. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 272 с.
14. Михалюк А. М. Педагогіка: інтерактивний контент: навчально-методичний посібник. Видання друге, доповнене. Київ: Видавництво «Каравела», 2024. 256 с.
15. Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво. Київ: Кондор, 2024. 308 с.
16. Професійний стандарт вчителя нового покоління / уклад. Н. Авшенюк, І. Андросчук, Л. Гриневич. К.: Міжнародний фонд «Відродження», 2020. 69 с.
17. Бабій Н. Естетика сучасності на зламі тисячоліть: модерн – постмодерн – гіпермодерн – метамодерн. Культура та мистецтво в сучасному світі. Київ, 2020. Вип. 21. С. 23–33.
18. Фарінг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Київ: «Vivat», 2021. 576 с.
19. Фізеші О. Й. Педагогіка. Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей / О. Й. Фізеші; Мукачівський державний університет. Київ: Кондор, 2024. 390 с.
20. Амеліна Оксана Сергіївна. Дистанційне та змішане навчання. Досвід, поради, інструменти / О. С. Амеліна, О. В. Цуркан. Харків: Основа, 2022. 128 с.
21. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі: навчально-методичний посібник / О. О. Красовська. Львів: Новий Світ2000, 2020. 292 с.
22. Історія образотворчого мистецтва та архітектури: курс лекцій для студентів спеціальності 034 Культурологія / уклад.. денна і заочна к. і. н. О. Демідко. Київ: Видавництво К-Ліра, 2021. 182 с.
23. Прищенко Світлана Валеріївна. Кольорознавство: навчальний посібник для закладів вищої освіти. Київ: Кондор, 2018. - 399 с.
24. Шевців Зоя Михайлівна. Основи інклюзивної педагогіки: підручник / З. М. Шевців. 2-ге вид. виправлене, доповнене. Львів: Новий Світ, 2025. 263 с.

VI. Перелік наочного приладдя, технічних і дидактичних засобів та обладнання, що можуть бути застосовані під час іспиту

Матеріали для виконання завдань кваліфікаційного іспиту:

- проштампований аркуш для нотаток, ручка;
- акварельний та креслярський папір формату А4 для виконання розробки ілюстративного матеріалу до уроку;
- фарби: акварель, гуаш, акрил;
- графічні матеріали: кольорові олівці, графітні олівці;
- допоміжне приладдя: ємність для води, пензлі, гумка, палітра.

VII. Зразок екзаменаційного білета

I. Дайте відповіді на тестові запитання

1. Оберіть з переліку визначення, які відповідають сутності терміну «дольмени»
 - природні об'єкти
 - фортеці з великих каменів
 - гробниці, складені з вертикальних кам'яних брил, покритих пласкою плитою
 - графічна символіка держав
2. Визначте напрям, в якому працювали художники К. Малевич, М. Бойчук, Д. Бурлюк
 - дадаїзм
 - авангардизм
 - реалізм
 - кубізм
3. Визначте прізвище художника – автора картини «Кінь. Вечір»
 - В. Кандинський
 - О. Мурашко
 - А. Криволап
 - І. Ріпін
4. Визначте автора купола собору Санта-Марія-дель Фьоре м. Флоренція (Італія)
 - Ф. Брунеллескі
 - О. Архипенко
 - Й. Пінзель
 - Т. Вечелліо
5. Визначте вид художньо-прикладної графіки, зображений на фото

- книжкова
- станкова
- промислова
- архітектурна

6. Визначте техніку друкованої графіки, у якій створено зображення

- офорт
- суха голка
- гравюра на картоні
- ліногравюра

7. Вкажіть автора ілюстрацій першої «Української абетки»
 - І. Їжакевич
 - Г. Нарбут
 - В.
 - Резніченко
 - В. Юрчишин
8. Визначте назву античної статуї

- Афродіта Кнідська
- Ніка Самофракійська
- Венера Мілоська
- Венера Сірокузька

9. Укажіть добу розквіту і будівництва в Україні палацових комплексів

- бароко
- класицизм
- модерн
- готика

10. Визначте споруду, яка належить до епохи Романського мистецтва

- Хотинська фортеця
- Домініканський собор
- Костел Єзуїтів
- Стоунхендж

11. Визначте жанр живопису із зображенням морських краєвидів

- ведута
- марина
- батальний
- міфологічний

12. Визначте іспанського художника - автора робіт «Розстріл повстанців» та серії гравюр «Капрічос»

- Т. Жеріко
- Е. Делакруа
- Ф. Гойя
- Г. Клімт

13. Визначте напрям мистецтва, який базується на образах популярної та масової культури

- комікон
- поп-арт
- конструктивізм
- оп-арт

14. Визначте вид графіки, зображений на фото

- промислова
- архітектурна
- станкова (унікальна)
- комп'ютерна

15. Визначте прізвище художника - автора картини «Наречена»

- Ф. Кричевський
- О. Мурашко
- К. Малевич
- А. Куїнджі

16. Визначте термін за дефініцією: закономірна організація засобів виразності з метою відображення в чуттєво образній формі осягненої функції або сутності художнього твору:

- композивання

- композиція
 - малювання
 - живопис
17. Визначте термін за дефініцією: рівномірне чергування розмірних елементів, порядок сполучення ліній, об'ємів, площин:
- контраст
 - нюанс
 - ритм
 - динаміка
18. Визначте вимоги до сучасного уроку малювання
- навчальні, контролюючі, стимулюючі, виховні
 - загально-педагогічні, дидактичні, психологічні, гігієнічні
 - дисциплінарні, організаційно-педагогічні
 - заохочення та покарання
19. Визначте основну місію мистецтва описує вираз «дарувати насолоду від краси, гармонії та розвивати почуття смаку»?
- соціальну функцію
 - естетичну функцію
 - психологічну функцію
 - комунікативну функцію
20. Визначте роль учителя в умовах цифрової освіти
- єдине джерело інформації
 - контролер виконання завдань
 - наставник і організатор творчого навчального процесу
 - спостерігач за роботою учнів

21. Вкажіть скульпторів епохи Італійського Відродження

- Мікеланджело
- Фідій
- Жан-Антуан Гудон
- Донателло

22. Вкажіть риси які відповідають характеристикам стилю модерн

- домінування ідеології католицької церкви
- стилізація об'єктів флори та фауни
- орнаментальний мотив у вигляді мушлі тягнуті, в'ялі, хвилясті окреслення

23. Назвіть декоративні техніки з паперу, які використовують в школі

- плетіння
- мозаїка
- витинанка
- аплікація

24. Установіть відповідність: жанр образотворчого мистецтва з визначенням

батальний	відтворює тематику війни, битв, походів та інших військових подій, епізодів життя армії та флоту
міфологічний	зображує події і героїв міфів, легенд
портрет	зображує людину або групу людей, які реально існують або існували в минулому

II. Дайте відповіді на запитання з короткою відповіддю відкритого типу

1. Дайте визначення поняттю «Жанр»
2. Дайте визначення поняттю «Методика»
3. Дайте визначення поняттю «Освітня інтеграція»

III. Дайте відповіді на запитання з розгорнутою відповіддю відкритого типу

1. Розкрийте сутність поняття «освітня інтеграція», охарактеризуйте її роль у створенні інклюзивного освітнього середовища та забезпеченні рівного доступу до якісної освіти для всіх категорій учнів.

2.

IV. Розробити план-конспект уроку

Розробіть план-конспект до уроку образотворчого мистецтва з теми «Тварина в русі» для 6 класу.

V. Розробити ілюстративний матеріали до уроку

Створіть ескіз демонстраційного матеріалу з поетапним виконанням до уроку образотворчого мистецтва з теми «Тварина в русі» для 6 класу.

VIII. Зразок відповіді на питання відкритої форми та практичну компоненту екзамена

IV. Розробити план-конспект уроку

Тема уроку: Сучасний монументальний вітраж

Клас: 5

Тип уроку: Комбінований

Мета уроку

Навчальна: ознайомити учнів з поняттям "Вітраж" та особливостями сучасного монументального вітражу; Навчити стилізувати зображення дотримуючись принципів вітражного мистецтва.

Розвивальна: розвивати творчу уяву в учнів, композиційне мислення, почуття кольору та ритму.

Виховна: формувати інтерес до декоративно-ужиткового мистецтва, естетичний смак, уважність та охайність; любов до мистецтва.

Обладнання: ілюстрації сучасних вітражів наприклад у храмах, громадських просторах.

Демонстраційний матеріал: поетапне виконання вітражної композиції.

Матеріали: папір формату А4, кольорові маркери, олівці, гуаш або акварель.

Методи і прийоми

Словесні: пояснення, бесіда, запитання-відповіді.

Наочні: демонстрація зразків до практичної роботи.

Практичні: виконання малюнка за етапами.

Перебіг уроку

1. Організаційна частина

Доброго дня, діти! Сьогодні ми ознайомимось з поняттям монументальний вітраж, вітраж.

Давайте перевіримо вашу готовність до уроку для того щоб всі могли виконати практичне завдання та будемо розпочинати.

2. Актуалізація знань

Що в чули про таке поняття як монументальне мистецтво? Які приклади вітражів ви бачили в житті? Як ви думаєте, для чого їх створюють?

3. Виклад нового матеріалу

Сьогодні ми поринемо у світ мистецтва, яке оживає лише тоді, коли крізь нього проходить сонячне світло. Це — вітраж. Свою історію він починає ще з часів середньовічних соборів, де величезні вікна прикрашали повчальними сюжетами. Тоді вітражі називали «Біблією для тих, хто не вміє читати». Сьогодні ж це мистецтво стало частиною сучасних інтер'єрів, станцій метро та громадських будівель.

Ключові поняття мистецтва вітража:

Вітраж — це вид **монументально-декоративного мистецтва**. Це сюжетна або орнаментальна композиція, виконана зі шматочків кольорового скла або інших прозорих матеріалів.

Монументальність — одна з головних рис вітража. Це означає, що твір створюється не як окрема картина в рамі, а як частина архітектури (стіни, вікна, стелі). Він має виглядати велично та бути розрахованим на тривале існування разом із будівлею.

Декоративність — це особлива мова мистецтва, де головне — краса ліній, яскравість кольорів та ритм. У вітражі ми не шукаємо реалістичних тіней; ми насолоджуємося грою чистих колірних плям та чітких контурів.

Стилізація — це творчий процес перетворення реальної форми (наприклад, пташки чи квітки) на спрощену, узагальнену та декоративну. Ми відкидаємо дрібні деталі, залишаючи лише найбільш характерні риси образу, щоб він гармонійно вписався в геометрію вітража.

4. Практична частина

Вступне слово вчителя: Сьогодні ми з вами перетворимося на майстрів-вітражистів. Наше завдання — створити ескіз вітража, де ми застосуємо стилізацію. Ми не просто намалюємо птаха, а розкладемо його образ на красиві кольорові сегменти, поєднуючи природні форми з чіткими лініями. Учні починають створювати свій вітраж за прикладом поетапного малюнку, вчитель допомагає кожному та підказує якщо виникають питання.

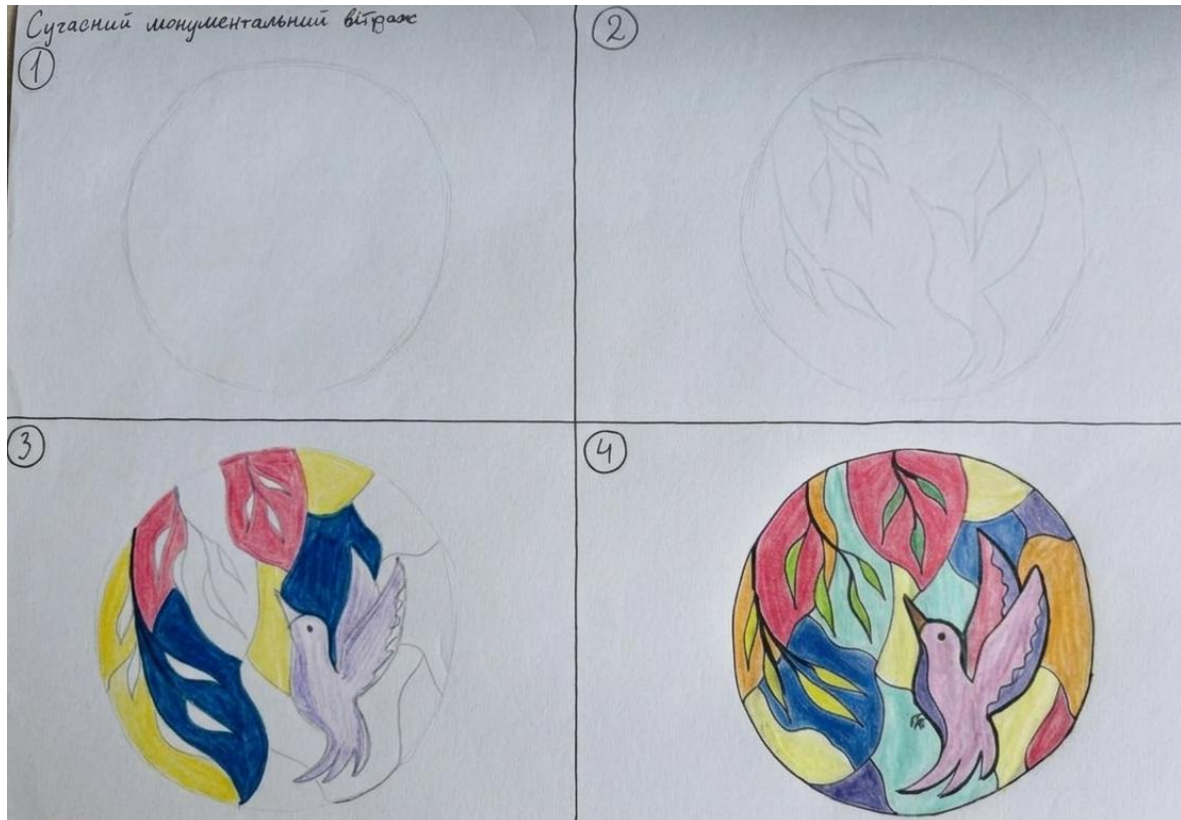
Етапи виконання малюнку:

- 1. Виконання композиційного начерку.** Учні на аркуші паперу легкими лініями позначають загальну форму композиції — це може бути коло, овал або прямокутник, що слугуватиме межею “вітражу”.
- 2. Побудова лінійного ескізу.** Виконання детального малюнку простим олівцем. Визначення положення птаха та напрямку гілочок. На цьому етапі важливо знайти гармонійне співвідношення між фігурою та фоном, уникаючи занадто дрібних деталей.
- 3. Деталізація малюнку та початок колірної роботи.** Надання малюнку характерних рис вітража, кожна лінія має бути чіткою та завершеною. Початок роботи в колір, рекомендовано чергувати контрастні кольори (наприклад, теплий червоний поруч із холодним синім).
- 4. Колірне рішення та завершення роботи.** Доопрацювання кожного сегменту в кольорі. Для досягнення ефекту справжнього вітража на завершення можна навести контури ліній м'яким олівцем, фломастером або маркером, імітуючи пайку скла.

5. Аналіз робіт та підсумок уроку

Обговорення виконаних вітражів, чи вдалося вам виконати завдання? які складнощі виникли під час створення? який настрій має ваша композиція, що ви хотіли зобразити?

V. Розробити ілюстративний матеріал до уроку

II. Дайте відповіді на запитання з короткою відповіддю відкритого типу

1. Дайте визначення поняттю «Мистецький стиль»

Мистецький стиль — це сукупність стійких ознак, засобів виразності та ідейного змісту, що є спільними для творів мистецтва певного часу, народу або окремого митця. Це своєрідний «генетичний код» епохи, який дозволяє впізнати твір, навіть не бачачи підпису автора.

В історії мистецтв стилі зазвичай поділяють на три рівні:

- **Великі стилі епох:** охоплюють усі види мистецтва — від архітектури до одягу, наприклад, Готика, Ренесанс, Бароко, Класицизм.
- **Національні стилі:** особливості мистецтва конкретного народу, наприклад, Мексиканський муралізм або Єгипетський канон.
- **Індивідуальний стиль:** унікальний «почерк» конкретного майстра, наприклад, стиль Ван Гога, стиль Далі, Анатолія Криволапа.

III. Дайте відповіді на запитання з розгорнутою відповіддю відкритого типу

1. Розкрийте зміст поняття «Мистецтво» як форми духовної та художньої діяльності людини.

Мистецтво — це особлива форма суспільної свідомості та духовної діяльності людини, що відображає дійсність у художніх образах. На відміну від науки, яка пізнає світ через логіку та формули, мистецтво пізнає світ через **чуттєвий досвід та естетичне переживання**.

Етимологія: слово «мистецтво» споріднене з «вмінням» та «майстерністю», що підкреслює єдність технічного хисту та творчого задуму.

Мистецтво як діяльність реалізується через дві грані:

- **Духовна діяльність:** це процес самопізнання, пошуку сенсів, передачі цінностей від покоління до покоління (виховна та пізнавальна функції).
- **Художня діяльність:** це втілення цих сенсів у матеріалі (фарбах, звуках, словах, камені) за допомогою творчої уяви.

Класифікація видів мистецтва:

- *Просторові* (образотворче, архітектура).
- *Часові* (музика, література).
- *Просторово-часові або синтетичні* (театр, кіно, хореографія).

Мистецтво завжди є дзеркалом епохи, яке не просто копіює реальність, а додає до неї людські емоції. Розглянемо це на реальних прикладах.

«Герніка» Пабло Пікассо. Це не просто зображення бомбардування міста як історичний факт, це мистецтво як акт духовного протесту. Через деформацію фігур та монохромну гаму художник передає жах і біль, які неможливо описати сухими цифрами статистики.

Творчість Марії Примаченко. Її «диво-звірі» — це приклад того, як народне мистецтво стає високою духовною діяльністю. Вона не малювала реальних тварин, вона створила всесвіт, де переплітаються добро, зло, українська міфологія та глибока віра в гармонію світу.

Мистецтво — це єдиний спосіб «прожити» тисячу життів за одне власне. Це міст між внутрішнім світом автора та внутрішнім світом глядача.